

Okuma Sevgisi

– KARAM-41 · 16 Kasım 2018

Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Raporu'na göre; "Türkiye okuma alışkanlığında; Libya, Tanzanya, Ermenistan gibi ülkelerin de bulunduğu 173 ülke arasında 86'ncı sırada yer almaktadır.

Raporda; Türkiye'deki öğrencilerin ders kitaplarından başka kitap okumadıkları, hatta ders kitabı bile okumadıkları belirtilmektedir. Çocukların ve gençlerin kitap okumamasının en önemli nedeni, ailede kitap okuma geleneğinin oluşmaması gösterilmektedir.

Bu Rapora göre; kitap için yılda Norveçli 137, Alman 122, Belçikalı ve Avustralyalı 100, Güney Koreli 39 dolar ayırırken, ülkemizde bir kişi kitaba yılda ancak 0,45 dolar yani 45 sent ayırabilmektedir. Dünya ortalaması kişi başına yılda 1,3 dolardır.

Bazı öğrenmelerin, meleke haline gelerek ömür boyu sürdürülebilmesi için, belli yaşlarda gerçekleşmesi gerekmektedir. Dil öğrenme ve okuma alışkanlığı böyledir.

"Ağaç yaş iken eğilir." Atasözümüzü bilmeyenimiz yoktur. Ancak bilmek, "gereğini yapmakla" bir anlam ifade etmektedir. Okuma sevgisi, çocuk yaşlarda aşılırsa bir yaşam biçimi haline gelebilmektedir. Böyle bir yaşam biçimi, okumayı bilen, çocuğuyla birlikte kitap okuyarak örnek olabilen anne-babalar sayesinde gerçekleşebilecektir. Çocuklarımıza, gençlerimize kitap okumanın önemini anlatmalı ve sevdirmeliyiz.

Okudukça anlama, kavrama yeteneğinin geliştiğini, hayata bakış tarzının değiştiğini, gidilemeyen, görülemeyen mekânların bilinir hale geldiğini, duyguların paylaşıldığını, bilgi alışverişinin kalıcı bir şekilde gerçekleştiğini yaşayarak, somut örneklerle çocuklarımıza öğretebilmeliyiz.

Aşağıdaki veriler, çeşitli araştırma kuruluşlarının raporlarından alınmıştır:

Geçen yılki rakamlara göre; Türkiye de toplam 45 çocuk kütüphanesi, 14 yazma eser kütüphanesi ve 55 gezici kütüphane olmak üzere toplam 1152 kütüphane olmasına karşılık, Almanya da 10.531, İngiltere de 4.620, İspanya da 5.209 kütüphane bulunmaktadır.

Türkiye de kütüphanelere kayıtlı üye sayısı 493 bin 500 iken, İran da 7 milyon, Fransa da 16 milyon, İngiltere de 35 milyon kütüphane üyesi bulunmaktadır.

Almanya da 7 bin 500 kişiye 1 kütüphane düşerken, Türkiye de 68 bin 500 kişiye 1 halk kütüphanesi düşmektedir.

Japonya da toplumun yüzde 14' ü, Amerika`da yüzde 12' si, İngiltere ve Fransa da yüzde 21' i düzenli kitap okurken, Türkiye de yalnızca binde 1 kişi kitap okumaktadır.

Bir yılda, ders kitapları hariç Amerika'da 72 bin, Almanya'da 65 bin, Brezilya'da 13 bin, Türkiye'de ise 6

bin 31 kitap yayımlanmaktadır.

Kitaplar, insanlığın en önemli rehberlerinden biridir. Bu hazineden yararlanılması, ideal bir okuma alışkanlığı ile kazanılabilmektedir. Çocukluğunda kitap okumayanlar, çoğunlukla ilerleyen yıllarda da iyi bir kitap okuyucusu olamamaktadırlar.

Düşünen, fikir üreten, düşündüğünü ifade edebilen ve yanlış bilgi ile doğru bilgiyi ayırabilen bireylerin sayısının artması için, çocukluk çağında kitap okuma alışkanlığının kazandırılması gerekmektedir.

Okuma alışkanlığı olmayan çocuklar, başarıda zorlanmaktadırlar. Kitap okumayan nesillerin giderek düşünme fonksiyonu ve fikir üretme özellikleri körelmektedir.

Bireyler, yetersiz sözcük hazinesi ile başarılı iletişim kurma özelliği kazanamamaktadırlar. Evrensel değer hükümlerinin kazandırılması, karakter ve kişilik gelişmesi, tarih ve kültür şuuru ancak okuyan, araştıran ve bilgiyi seven bireylerin yetiştirilmesiyle mümkündür.

Kitap okuyan ve kitap okunan çocukların sözcük hazineleri artmaktadır. Düşünceleri, dil gelişimleri, iletişim kapasiteleri, diğerlerine göre daha zengindir. Düşünme, bilgi ile birlikte geliştiğinden çocuk bildiği kadar düşünebilir. Bilginin desteklemediği düşünceler sığ kalmaktadır.

Günümüz bilgi ve iletişim toplumunda kendini iyi ifade eden kişilerin daha başarılı olduğunu vurgulamak gerekir.

Kitap okuma esnasında beyin aktif olarak çalışır. Bu durumda birçok yürütücü fonksiyon aktif olarak kullanılır. Okumanın sonucu olarak çocukta yoğunlaşma, dikkat, anlama ve anlamlandırma, farkındalık gibi birçok zekâ fonksiyonu olumlu yönde gelişmektedir.

Kitap okuma sevgisinin geliştirilmesinde; 1-kitapların özelliği, 2-devletin yapması gerekenler, 3-okula düşen görevler, 4.anne babaya düşen görevler ayrı ayrı dikkate alınmalıdır.

1-Kitapların özelliği: Günümüzdeki kitapların çoğu, çocuğun gelişim yapısına uygun değildir. Kitaplar görünüm olarak; ebat, punto, basım kalitesi, renklendirme, sayfa yapısı, sayfa sayısı ve resimleme bakımından okuyan kitlenin yaşına uygun olmalıdır.

İçeriği de yine ruhsal yapısına, yaşına ve cinsiyetine uygun yazılmalıdır. Yaşama sevinci telkin etmeli, ruh sağlığını yaralamamalı, ahlaki ve evrensel değerlere aykırı olmamalıdır.

2-Devletin yapması gerekenler: Okullarımızda kitap tanıtımına ve okumaya ayrılan zaman, müfredat programlarına göre çok azdır. Kitap okuma alışkanlığı/sevgisi için okul ve öğretmenler büyük fırsattır.

Bunun için okullara yeterli zaman ve her türlü imkân tanınmalıdır.

Kütüphanelerin uygun ortamlarda artırılmalı, okul kitaplıkları yukarıda açıklanan özellikteki kitaplarla yeterince donatılmalıdır. (Türkiye'deki kütüphanelerde 13 milyon kitap olmasına karşılık, Bulgaristan'da 46 milyon, Rusya'da 739 milyon, Almanya'daki kütüphanelerde ise 104 milyon kitap mevcuttur.)

Kitaplardaki KDV kaldırılmalı, kaliteli ve ucuz basımı teşvik edilmelidir. (AB ülkelerinde yıllık kitap harcaması 500 dolarken Türkiye'de 2 dolardır.)

Kitap fuarlarının sayısı artırılarak, bütün kesimlerin gezmesine, uygun ve ucuz kitap almalarına zemin hazırlanmalıdır.

Tatil beldelerinde, parklarda, sahillerde, konaklama yerlerinde, ulaşım araçlarında kitap okuma fırsatı ve imkânı sağlanmalıdır.

3-Okulun yapması gerekenler: Okulda kaliteli ve zengin kitaplardan oluşan aktif, işlevsel bir kütüphanesinin olması gerekir. Kütüphane, öğretmen, diğer personel ve öğrencilere kaliteli hizmet sunmalıdır. Öğrenciler, öğretmenlerini de kütüphanede okurken görmelidir.

Okul tarafından; genel, derslikler düzeyinde, velilerle, öğretmenlerle okuma günleri yapılmalı, "günün, haftanın, ayın kitabı, okuyucusu" seçilerek ilgiler sıcak tutulmalı, ödül ve anlamlı törenlerle okumanın zevki çikartılmalıdır.

Çocuğun uygun okul ortamında ve bilinçli eğitimciler sayesinde kitaplar, kütüphaneler, büyük yazar ve düşünürlerin hayatlarından örnekler verilmeli, okuduğu kitapların şair ve yazarlarını görmesi, tanınması, tanışması sağlanmalı, O'nlara olan saygı ve sevgisi artırılarak içselleştirmesi sağlanmalıdır.

Psikolojik, yaş ve zihinsel konumuna uygun kitaplarla tanışması, incelemesi, irdelemesi, merakla okuması ve yazması için fırsatlar tanınmalı, kazandığı bilgiyi kullanması teşvik edilmelidir.

Amaca uygun; açık oturum, panel, tartışma vb. okuma/anlatma günleri, okuma kampanyaları düzenlenerek, "baskı yapılmadan" kitapları sevmeye özendirilmelidir.

4-Anne babanın yapması gerekenler: Anne-baba evde kitap okumalı ve çocuklar bunu görmelidir. Özel kitap okuma zamanları programlanmalı, ev ortamında çocukların bilgi birikimi önemslenmeli ve desteklenmelidir.

Çocuğun değer verdiği özel günlerinde O'na kitap hediye edilmeli, evde her çocuk için mümkünse kendisine ait bir kütüphane hazırlanmalı ve kitap okuması ödüllendirilmelidir.

Anne-baba okuduğu kitaplardan edindikleri güzel bilgi ve değerleri çocukları ile paylaşmalıdır. Çocuğun okuduğu kitabı başkalarına anlatması fırsatı tanınmalıdır.

Büyük yazar ve düşünürlerin hayatlarından örnekler verilmeli, O'nlara olan saygı ve sevgi artırılmalıdır.

TV ve bilgisayar karşısında geçirilen zamanlar programlanmalı, bu konuda aşırılığa gidilmemelidir.

Günlük gazete, dergi ve süreli yayınlar takip edilerek çocuklarda merak duygusu ve alışkanlığı kazandırılmalıdır.

Kitap evleri ve kitap fuarları gezdirilerek çocukların böyle mekânlara ilgi duymaları sağlanmalıdır. Çocukların harçlıklarından kitaba para vermeleri teşvik edilmelidir. Okumaları için çocuklara baskı yapılmamalı, bu alışkanlık sevdirilerek kazandırılmalıdır. Kitaplardan sevebilecekleri pasajlar okunarak, hikâyeler anlatılarak kitaba olan ilgileri artırılmalıdır.

Çocuklarımızı kitapların gizemli dünyasında meşgul etmek, O'nların gelişmesine katkı sağlayan önemli bir fırsattır. Hayatlarını anlamlandırabilen fertler olmaları için, O'nlara okuyabilecekleri bir ortam hazırlamak ve okuma alışkanlığı kazandırmak, hepimizin görevleri arasındadır.

Unutmayalım ki okumayan büyüklerin çocukları, yarının okumayan büyükleri olacaklardır. Kitapların sıcacık sevgisinin, yüreklerimizde bin bir renk ve kokuda duygu çiçekleri açmasına vesile olmasını temenni ederek, mutluluğun şifrelerini fısıldayan ünlü düşünürlerin sözleri ile yazımı bitiriyorum:

"Ben mutluluğu her yerde aradım; fakat elimdeki küçücük bir kitabı okuduğum küçücük bir yer dışında, hiç bir yerde bulamadım." Thomas Kempis

"Bir adama bir kitap sattığın zaman, ona yalnız yarım kilo kâğıt, mürekkep ve tutkal satmış olmazsın, ona tamamıyla yeni bir yaşam satmış olursun. Sevgi, dostluk, mizah ve geceleyin denizde dolaşan gemiler, eğer o kitap gerçekten benim anladığım anlamda bir kitapsa, onun içinde bütün gökler ve yer vardır."

Christopher Morley

Sevgiyle kalın...